

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ ชาวพุทธ เห็นใหม่ วันพระวันไหนเขาจะหยุดให้ไปทำบุญ ทำบุญเพื่อให้จิตใจให้มันเปิดกว้าง ถ้าจิตใจเปิดกว้าง ในบ้านของเราถ้าอากาศมันถ่ายเท ความเป็นอยู่ในบ้านนั้นจะมีความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าในบ้านเราอากาศมันอับชื้น แอ้มมีเชื้อโรคด้วย นี่จะทำให้เราเจ็บไข้ได้ป่วย จิตใจไปทำบุญเพราะเหตุนี้ จิตใจให้มันเปิดกว้าง

การเสียสละวัตถุนั้นมันเป็นข้าวของ ถ้าคนทุกข์ คนจน เราปากกัดตีนถีบกว่าจะหาได้มาสักบาทสักเฟื้องมันเป็นของหายาก แล้วเรามาแลกเปลี่ยนเป็นอาหาร แล้วเราเสียสละออกไป นี่ของนี้มีคุณค่า มีคุณค่าเพราะมันดำรงชีวิตเราได้ แล้วเราเสียสละทำไม? ทำไมเราต้องเสียสละ? เราเสียสละของนี้มันมีคุณค่ากับชีวิตของเรา มันดำรงชีวิตได้ แต่พอดำรงชีวิตได้แล้วหัวใจของเรา มันก็ว่าเหว่ หัวใจของเรามันก็เศร้าหมอง แต่ถ้าเราเสียสละสิ่งนี้ออกไป หัวใจของเราชุ่มชื้นขึ้นมาได้ ถ้าหัวใจเราชุ่มชื้นขึ้นมาได้ นี่มันเปิดหัวใจ

ถ้ามันเปิดหัวใจขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้าหัวใจเรามีความสงบ มีความชุ่มชื้นในหัวใจ สิ่งที่เราว่าเสียสละเราพอใจ เราทำได้ เราทำได้เพราะอะไร? เพราะสิ่งที่อยู่ในหัวใจของเรา สิ่งนี้มันมีคุณค่ามากกว่า สิ่งนี้มันเป็นอาหารของกาย แต่อาหารของใจคือธรรมะไง เราแสวงหาธรรมะกัน ชาวพุทธหาธรรมะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ความจริงเท็จทั้งนั้น ความจริงที่เป็นอริยสัจมันยังไม่เกิด ความจริงที่ไม่เป็นความจริงถึงที่สุด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ ความจริงอย่างนี้เป็นอริยสัจ เป็นสัจจะความจริง เป็นความจริงแท้ ความจริงแท้เกิดมาจากไหน? เกิดมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งอยู่ที่โคนต้นโพธิ์นั้น เวลาแสวงหาอยู่ที่โคนต้นโพธิ์นั้น แสวงหากับเจ้าลัทธิต่างๆ นี่ไปศึกษากับเขามาทั้งนั้น ๖ ปี แสวงหาขนาดไหนความจริงเทียม ความจริงที่ไม่ถึงที่สุด พอความจริงไม่ถึงที่สุดเราก็แสวงหาสิ่งนั้นกัน

ในปัจจุบันนี้มันเป็นความจริงเทียมๆ กัน ความจริงเทียมๆ กันก็คือเรื่องโลกนี้ เรื่องโลก เราเห็นได้ เราจับต้องได้ เวลาเขาอธิบายเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นทางโลก เราเชื่อถือศรัทธาเพราะมันเป็นตรรกะ แต่เวลามันเป็นความจริงนะเราไม่รู้ไม่ได้หรอก เราเป็นบันไดขนาดไหนก็รู้สิ่งนั้นไม่ได้ ถ้ารู้สิ่งนั้นไม่ได้ แล้วทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ล่ะ? ทำไมครูบาอาจารย์ของเรารู้ล่ะ? มันรู้ขึ้นมา รู้จากภายใน รู้จากสิ่งที่เราเสียดสละทานกันอยู่นี้

เราทำทานกัน ทำทานกันเพื่อให้จิตใจมันเปิดกว้าง พอจิตใจมันเปิดกว้างขึ้นมา เห็นไหม เหมือนจิตใจที่เปิดกว้าง จิตใจที่เป็นสาธารณะเขาจะฟังเหตุฟังผลของคนอื่น แต่ถ้าจิตใจเราไม่เปิดกว้างมันเป็นฟังเหตุผลของเรา เหตุผลของเรา เหตุผลของคณหาความทะยานอยาก เหตุผลของกิเลส เหตุผลของความเห็นแก่ตัว! แต่ถ้าเหตุผลของความจริง ความจริงก็คือความจริง ความจริงเป็นสิ่งไม่ตายนะ แต่คนพูดความจริงตายหมดเลย เพราะอะไร? เพราะโลกเขาไม่ชอบความจริงกัน

โลก เห็นไหม เวลาทางโลกเขาบอกเลยนะ เราจะไปยกมือไหว้คนทุจริตทำไม? เราจะไปยกมือไหว้คนคอร์รัปชันทำไม? แต่เขามีอำนาจ เขามีบารมี ทุกคนก็ไปยกมือไหว้เขาทั้งนั้นแหละ แต่เวลาคนจน คนทุกข์ คนเข็ญใจ แต่เขามีคุณงามความดีของเขา เขาชื่อสัตย์สุจริตของเขา ทำไมไม่ไหว้เขาล่ะ? ทำไมไม่ไหว้เขา? นี่ไงเวลาความจริงเทียมในหัวใจมันเป็นแบบนี้ แต่ถ้าเป็นความจริงแท้ในหัวใจนะเราจะไม่เป็นเหยื่อเขา

นี่เพราะความจริงเทียมอันนั้น แล้วหัวใจของเราก็กว้างอันนั้น เราจะเป็นเหยื่อเขาอย่างนั้น เราจะตามกระแสอันนั้นไป แต่ถ้าเป็นความจริงแท้ของเรา เห็นไหม มันเป็นความจริงหรือ? ถ้าความจริงเราแสดงออกอย่างนั้นหรือ? พฤติกรรมอย่างนั้นเป็นการแสดงความจริงหรือ? ความจริงมันก็คือความจริง ถ้าความจริงนะ เขาบอกเป็นทฤษฎีมานะๆ ถ้าเป็นสัมมาทฤษฎีล่ะ? ถ้าไม่มีสัมมาทฤษฎีเลยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใครชักนำไปทางไหนก็ได้สิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะมาชักนำไปทางไหนนะ คุณสิองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกไปโปรดสัตว์ นี่เขากราบทิศกันอยู่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราก็กราบทิศเหมือนกัน เรากราบทิศ เราก็ไหว้ทิศเหมือนกัน แต่ไหว้ทิศของเรา ทิศบนศีรษะนี้เป็นครูบาอาจารย์ของเรา ทิศเบื้องหน้านี้เป็นพ่อ

แม่ของเรา ทิศเบื้องซ้ายนี้เป็นหมู่คณะของเรา ทิศเบื้องขวานี้เป็นญาติพี่น้องของเรา ทิศเบื้องล่างนี้เป็นคนรับใช้ของเรา” เห็นไหม ท่านบริหารทิศของท่าน

นี่ไง เขากราบทิศกันอยู่ แต่กราบทิศกราบอ่อนวอนขอเอา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเราก็ก็นไหว้ทิศเหมือนกัน แต่เราไหว้ด้วยการบริหารจัดการทิศของเรา เห็นไหม นี่เห็นเขาลงน้ำล้างบาปๆ ถ้าล้างบาปนะ ปุบลาในแม่น้ำมันก็เป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้วละ มันขึ้นไปไม่ได้หรอก แต่การล้างบาปของเราเรามีสติ มีน้ำอมตธรรม นี่มันล้างหัวใจของเรา ถ้ามันล้างหัวใจมันล้างอย่างไรละ? มันล้างอย่างไร? เราจะอาบน้ำใช่ไหม? เอาน้ำสาดมันใช่ไหม? เอาน้ำล้างใช่ไหม? มันเป็นบุคลาธิษฐาน

เวลาเรามีน้ำใจ เห็นไหม ค่าของน้ำใจมันมีคุณค่าขนาดไหน? มันจะชำระล้างความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว ความหมักหมมในหัวใจ มันชำระล้างของมัน แล้วมันอยู่ไหนละ? ทุกคนก็หาทั้งนั้นแหละ ทุกคนอยากเกิดมรรคญาณ ทุกคนอยากเกิดปัญญา ทุกคนอยากชำระกิเลสแล้วกิเลสมันอยู่ไหนละ? กิเลสก็ไม่รู้จัก นี่สติปัญญาก็ไม่รู้จัก สิ่งที่ว่าสติปัญญาๆ มันเป็นสัญญาทั้งนั้นแหละ มันเป็นสัญญา เป็นสัญญา เห็นไหม

ใช่ เราเกิดมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริงแท้ขึ้นมา เพราะใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้ เราก็ศึกษาธรรมและวินัยนี้ เราศึกษาวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สติก็เป็นสติ ปัญญาก็เป็นปัญญา แต่ปัญญานี้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงแยกแยะลงไป สุตมยปัญญาคือการศึกษา จินตมยปัญญาคือจินตนาการ ภาวนามยปัญญานี้มันเกิดมาอย่างไร? แล้วเราก็บอกว่าเราก็อ่ทำสติกัน เราก็อ่ทำสมาธิกัน เวลาจิตมันสงบแล้วมันก็เกิดปัญญาขึ้นมา นี่มันจินตนาการขนาดไหน?

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดบนหัวใจของเราอีกไม่ได้เลย”

มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา แล้วเราใช้ปัญญาไง เราคิดนะเป็นมารหรือเปล่า? เป็นมารหรือเปล่า? มารทั้งนั้น ปัญญาที่เกิดขึ้นเป็นปัญญาของกิเลสทั้งนั้น นี่ตริกในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่กิเลสเอามาใช้ คูสิเงิน เห็นไหม โจรมันปล้น พวกที่เขาคอร์รัปชั่น เขาเอาเงินนี้ไปจ้างคน เอาเงินนี้เพื่อซื้อคน เขาก็เอาเงินทั้งนั้นแหละ เราก็เอาเงินของเรา มาทำบุญ เงินหรือเปล่า? เราเอาเงินมามันก็เงินทั้งนั้นแหละ

เงินของเรา เราเอามาแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัย เราเอามาแลกเปลี่ยนเป็นประโยชน์กับเรา เราสร้างบุญกับเราก็เงินทั้งนั้นแหละ ความคิดก็เหมือนกัน นี่ความคิดเหมือนกัน ความคิดอันหนึ่งกิเลสเอาไปใช้ ความคิดอันหนึ่งธรรมเอามาใช้ ถ้าธรรมเอามาใช้มันมีสติ ถ้ามีสติปัญญา มันก็ยับยั้งของมันใช่ไหม? ถ้ามันยับยั้งของมัน นี่พอยับยั้งขึ้นมา พอมันปล่อยมันก็เป็นสัมมาสมาธิเท่านั้นเอง เท่านั้นเอง นี่ไงถ้าความจริงเทียมเพราะมันไม่รู้จัก เพราะความคิดเป็นสมาธิ ความคิดเป็นจิตมันคิดของมันไป พอจิตมันสงบเข้ามา มันเลยเป็นมิจฉาใจ

พอมันปล่อยความคิดแล้ว...ลอยเลยนะ พอปล่อยความคิด ว่างๆ ว่างๆ แล้วใครปล่อยก็ไม่รู้ ใครเป็นสมาธิก็ไม่รู้ ว่างๆ ว่างๆ นี่ไงสิ่งที่ว่าถ้ามันเป็นสัญญา เห็นไหม ศีลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ จิตใจศีลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ศึกษาแล้วมันเป็นสัญญาใจ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ไปอีกเรื่องหนึ่ง ชี้เข้ามาสู่ใจของเรา เราก็ชี้ไปที่ความคิด เราก็ชี้ไปที่ความคิดของเราว่านี่เป็นจิต นี่เป็นจิต แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ใช่...ไม่ใช่

นี่ถ้าเราพุทโธ พุทโธเป็นความคิดไหม? ก็ความคิด คิดจนมันคิดไม่ได้ ถ้าคิดไม่ได้ นั่นแหละคือตัวมัน ถ้าคิดไม่ได้ใครเป็นคนคิดไม่ได้ คิดไม่ได้ก็ อี้ๆ ก็เอ็งคิดไม่ได้ นี่ไงมันรู้จริงของมัน ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา เวลาถ้ามันใช้ปัญญาของมัน ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา เห็นไหม ถ้าปัญญามันไม่เกิดขึ้นมา มันไม่เกิดภาวนามยปัญญา แล้วภาวนามยปัญญาเป็นอย่างไรล่ะ? นี่ภาวนามยปัญญาไม่ได้นะ ถ้ามันมีปัญญาออกไปมันจะพ้นออกไปจากธรรมและวินัย มันไม่ตรงพระไตรปิฎก นี่คิดไปนุ่น

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า สิ่งที่มาในพระไตรปิฎกนี้มันเหมือนใบไม้ในกำมือ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนี้ใบไม้ในกำมือ แต่ถ้าความรู้ความเห็นของเรา ถ้ามันจะเป็นปัญญาขึ้นมา เพราะมีสติมีสมาธิขึ้นมา มันไม่เสียหายหรอก ถ้ามีปัญญาขึ้นมา เห็นไหม สติจับ สมาธิจับ สมาธิ สตินี้จับกิเลสไว้ ปัญญามันจะฟาดฟัน แล้วจะเกิดปัญญาฟาดฟันไม่ได้ มีคอันนี้ ปัญญาอันนี้ที่มันจะฟาดฟันกิเลส อันนี้มันนอกพระไตรปิฎก เคี้ยวมันจะฆ่ากิเลสไม่ได้...คิดไป เห็นไหม

เงิน ถ้าใจมันใช่ นะ มันเอาไปคอร์ปชั่น มันเอาไปซื้อคน นี่เวลาปัญญามันจะเกิด คุณติกิเลสมันไม่ให้มันใช่ มันจะเอาแต่ความรู้สึกของมัน นี่เวลาถ้าคนที่เขาสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาเขา

ก็ใช้เงินเป็นทุน ใช้เงินเพื่อสร้างเนื้อสร้างตัวของเขาขึ้นมา เขาใช้เงินของเขาเพื่อสร้างคุณงามความดีของเขา เขาใช้เงินของเขาเพื่อประโยชน์กับเขา เขาใช้เงินของเขาเพื่อบุญกุศลของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าปัญญามันจะเกิด ถ้าสติปัญญามันเกิดมันจะเสียหายไปตรงไหน? ให้มันเกิดมาจริงสิ พอมันเกิดมาจริง ถ้ามรรคญาณ เห็นไหม สิล สมาธิ ปัญญา เกิดมรรคญาณขึ้นมา พอมันสมุจเฉทปหานขึ้นไป มันจะหนีไปไหนกับอริยสังขละ? ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันจะหนีไปไหน? มันหนีจากอริยสังขไปไม่ได้หรอก นี่ความจริงแท้กับความจริงแท้ ถ้ามันลงอันเดียวกันแล้ว มันจะมีใครโต้แย้งกับความจริงแท้ อันนี้ ความจริงแท้ไม่มีใครจะโต้แย้งได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะองค์เดียวเท่านั้น มนุษย์คนเดียวเท่านั้นเลยที่มีดวงตาเห็นธรรม แต่ทวดตาเขาส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไป จักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว ความจริงแท้ได้ประกาศแล้ว ความจริงแท้ที่ไม่มีใครสามารถจะย้อนกลับได้ ความจริงแท้มันไม่มีใครสามารถย้อนกลับได้ ไม่มีใครจะสามารถทำลายความจริงแท้ อันนี้ได้ แล้วเราปฏิบัติขึ้นมา ความจริงมันเกิดขึ้นมาจากใจแล้ว ถ้าความจริงแท้มันเกิดขึ้นมาจากใจเรา นี่มันจะหวั่นไหวสิ่งใด?

ถ้าความจริงแท้มันเกิดขึ้นจากใจ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เห็นไหม ความจริงเทียมๆ เราจะเป็นเหยื่อนะ เราเป็นเหยื่อกับความจริงเทียม แล้วความจริงๆ นี่โธ่โถมปฏิโลมกัน เอาอกเอาใจกัน มันเป็นกระแสทั้งนั้น แล้วกระแสนั้นมันเป็นอย่างไรล่ะ? ประเพณีวัฒนธรรมมันห่อหุ้มสังขธรรมเอาไว้ ประเพณีวัฒนธรรมห่อหุ้มสังขธรรม ถ้าสังขธรรมนะมันเอาออกมา มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันตสิทธิกุศลที่แท้แท้แท้เป็นประเพณีวัฒนธรรมนั้นไม่ได้

ประเพณีวัฒนธรรม การทำบุญกุศล การสร้างคุณงามความดีทั้งหมด มันจะเข้าไปสู่ใจของผู้กระทำ ใจของผู้กระทำนั้นได้กระทำสิ่งนี้มา มันจะย้อนกลับไปสิ่งนั้น เราจะทำบุญ เราจะทำสิ่งใด เราต้องคิดไหม? เราต้องใช้ร่างกายกับน้ำเสียงของเราไหม? งานนี้ใช้สมองทุกอย่างมันมาจากไหน? มันมาจากจิตทั้งนั้นเลย จิตมันเป็นคนสั่งทำ แล้วผลที่มันเกิดขึ้น จะดีและชั่วมันจะไปสู่จิตนั้น

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คนทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วทางโลกอย่างหนึ่ง ทำดีนี้ประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม มรรคญาณคืออาการของจิต วิธีแห่งจิต จิตมีการกระทำของมัน เวลานโยบาย กำหนดนโยบายขึ้นมา พวกข้าราชการต้องทำตามนโยบายนั้น เวลาเกิดมาจากจิตนี้มันคุมนโยบายของ

มัน แล้วถ้านโยบายนี้มันเป็นมิจฉาทิฎฐิ นโยบายนี้มันบิดเบี้ยว การกระทำนั้นเราก้เป็นเหยื่อ แต่ถ้การกระทำนั้นมันถูกต้องดิงามเข้ามา มันจะสู่สังฆกรรมอันนี้เข้ามา เห็นไหม นี้ความจริงแท้ใง ถ้ความจริงแท้เกิดขึ้นมาในใจของเรา มันจะไม่มีการโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น มันจะเป็นอันเดียวกัน ไม่เคยมีสิ่งที่ว่าขัดแย้งกันในการสู่ความจริงอันนี้ ไม่มีการขัดแย้งกัน

มีในพระไตรปิฎก เห็นไหม ที่ว่าพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระกัสสปะ ที่ว่าอยู่ที่สวนมะพร้าว อันนี้เป็นจริต พระสารีบุตรก็บอกว่าปัญญาเลิศที่สุด พระโมคคัลลานะบอกว่าฤทธิ์เลิศที่สุด พระอุบาลีก็บอกว่าวินัยเลิศที่สุด เพราะว่าถ้ไม่มีวินัยนี้สงฆ์ก็ไม่เข้มแข็ง นี้จริตนิสัยความถนัดของคนลงกันไม่ได้ ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เราโต้แย้งกันว่าสิ่งใดเลิศที่สุด” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “อัสวักขยญาณเลิศที่สุด”

เพราะอัสวักขยญาณนั้นได้ทำให้ดวงใจของพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอุบาลี พระกัสสปะให้เป็นพระอรหันต์ การเป็นพระอรหันต์คือการชำระล้างกิเลสในใจสิ้นไป ถ้การชำระล้างกิเลสในใจสิ้นไปแล้วเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา อันนี้เลิศที่สุด แต่ความถนัด เอตทัคคะ ๘๐ องค์ ฉะนั้น สิ่งที่จะขัดแย้ง จะไม่ถนัดก็สิ่งที่ว่าจริตนิสัยที่ไม่เหมือนกัน แต่อัสวักขยญาณอันเดียวกัน อัสวักขยญาณทำให้จิตนี้สิ้นไปจากกิเลส อันนี้เลิศที่สุด

ถ้ความจริงแท้แล้วมันไม่เถียงกันด้วยสังฆกรรม แต่นี้ก็ยังเถียงถึงความถนัด เวลาไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาอัสวักขยญาณคือมรรคญาณ ถ้ามรรคญาณอันนี้เลิศที่สุด ถ้เลิศที่สุด ถ้ไม่มีมรรค ไม่มีสังฆกรรมอันนี้ มันจะทำให้จิตใจดวงนี้ให้สะอาดไม่ได้ ถ้จิตใจสะอาดไม่ได้ นี้ใงความจริงเทียมมันก็ไหลกันไปใง

ประเพณีวัฒนธรรมมันก็ห่อหุ้มสังฆกรรมอันนี้ไว้ แล้วเราก้ไปติดที่ประเพณีวัฒนธรรม ไปทำบุญก็ว่าสิ่งนั้นถูก สิ่งนี้ผิด สิ่งนั้นถูก ถ้ามึเจตนาแล้วทำเจตนาที่เราถูกต้อง เจตนาเราดี แล้วเราทำของเราไป ประเพณีท้องถิ่นแต่ละที่ก็ไมเหมือนกัน มันไม่เหมือนกัน ใครจะเถียงกันเรื่องของเขา เราทำของเรา ถ้จิตใจของเรา เรามั่นคงของเรา เราทำสัจจะความจริงของเรา ถ้ความจริงอันนี้เราจะผ่านไป เราจะไมไปโต้เถียงกันสิ่งที่เป็นบรรจุกัณฑ์ สิ่งนี้ห่อหุ้มมา

ประเพณีวัฒนธรรมห่อหุ้มสังฆกรรม เราไปเถียงกันสิ่งนี้ห่อหุ้มว่าความห่อหุ้มใครประณิตกว่า บรรจุกัณฑ์ของใครประณิตกว่า บรรจุกัณฑ์ของใครรูปแบบดีกว่า มันมีประโยชน์อะไร แต่สังฆกรรมอันนี้ที่มันห่อหุ้มสังฆกรรม แล้วสังฆกรรมมันอยู่ไหน? อยู่ในหัวใจของเรา เราทำของเรา

ไป ถ้าเราผ่านสิ่งนี้ไป เวลาทำความเข้าใจผ่านขั้นเข้าไป รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี่อาการของใจมันห่อหุ้ม เปลือกสัสมันห่อเนื้อสัสมไว้ เราจะกินสัสมเราต้องปอกเปลือก สัสมทิ้ง ถ้าเราปอกเปลือกสัสมทิ้งเราจะได้อเนื้อสัสม

ความคิด เห็นใหม่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นความคิด ความสัญญาต่างๆ นี้ มันไม่เข้าไปสู่จิตมันก็สงบไม่ได้ พอสงบไม่ได้ พอมันสงบเข้าไปแล้ว นี่สัสม เนื้อสัสมมันอยู่ที่ผล ของสัสม มันมีเปลือกห่อหุ้มมันไว้ จิตเห็นอาการของจิต เนื้อสัสมนั้นรู้ว่าเปลือกสัสมห่อเราไว้ เพราะ เปลือกสัสมถนอมให้เนื้อสัสมนี้ไม่เสียหาย เปลือกสัสมถนอมให้สัสมนี้ไปถึงเป้าหมายได้

นี่พอจิตเห็นอาการของจิตมันก็พิจารณาเปลือกสัสม มันก็แยกแยะของมัน เห็นขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ พิจารณาแยกแยะเข้ามา เพราะรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันก็เหมือนเงิน จริงๆ ความรู้สึกนึกคิดของคนมันไม่ใช่กิเลสหรอก แต่เพราะมันมีต้นหาความ ทะยานอยาก ความอยาก...ไอ้ตัวนั้นแหละกิเลส รูป รส กลิ่น เสียงที่ประณีตไม่ใช่กิเลส ต้นหา ความทะยานอยากของคนต่างหากคือกิเลส

ถ้าต้นหาความทะยานอยากของคน แล้วต้นหาความทะยานอยากของคนมันแสดงออก ได้ด้วยวิธีใดล่ะ? มันก็แสดงออกด้วยผ่านรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี่มันอาศัยสิ่งนั้น แสดงตัว ฉะนั้น ตัวมันเองไม่ใช่กิเลส แต่ต้นหาความทะยานอยากคือกิเลส นี่ถ้าเห็นกิเลส มัน รู้จักกิเลสมันก็ อ้อ กิเลสเป็นอย่างนี้ แล้วมันจะฆ่ากิเลสมันต้องรู้จักกิเลสสิ นี่จะทำร้ายเขา จะฆ่า เขายังไม่รู้ว่าเขาอยู่ไหนเลย วิ่งหากันเป็นหมาบ้า...หาใจของตัวไม่เจอ ถ้าหาใจของตัวไม่เจอ มัน จะไปวิปัสสนากันที่ไหน? มันจะใช้ปัญญาที่ไหน?

ถ้าใครหาหัวใจของตัวเจอ เจอที่ไหน? ถ้าจิตสงบเข้าไปนั่นแหละเจอ เห็นใหม่ พอเราเจอ จิตของเรา อืม จิตนี้เองปฏิสนธิวิญญาณ ปฏิสนธิวิญญาณเพราะมันกำเนิด ๔ ปฏิสนธิวิญญาณนี้ ตัวเกิด เกิดในวิภวภูต นี่ถ้าเราไปเห็นตัวเกิด ตัวแก่ ตัวเจ็บ ตัวตาย ตัวนี้มันตัวเกิดและตัวตาย ถ้า พิจารณาตัวนี้ไปแล้วมันจะได้ผลแล้ว แต่ถ้ายังไม่รู้จักตัวตน สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการ งาน ที่ทำงานเราก็ไม่มี แล้วปัญญาเราก็ไม่รู้จะทำที่ไหน? หากันไป ตื่นกันไป แต่ถ้ามันมาหาฐาน ของตัวเจอ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน แล้วรักษาที่นี้ ทำที่นี้ แล้วมันจะได้ประโยชน์ ที่นี้

นี่เราทำบุญกุศลกันมาเพื่อให้จิตใจเป็นสาธารณะ ให้มันเปิดกว้าง แล้วมันจะรื้อค้นเข้ามา
ถ้าถึงตัวตนของตัวเองจะเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม นี่เราทำบุญเพื่อเหตุนี้ ทำบุญเพื่อความ
จริง ไม่ใช่ทำบุญเพื่อเป็นเหยื่อ เอวัง